

Sygn. akt II 1 C 58/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2019 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : Sędzia SR Anna Braczkowska

Protokolant : sekretarz sądowy Katarzyna Leszczyńska

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2019 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa R. J.

przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powoda R. J. obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania na rzecz (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej w W.;
3. przyznaje i nakazuje wypłacić adwokat K. B. ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi kwotę 2.952 zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa złote), w tym 23 % podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi R. J. z urzędu.

Sygnatura akt II 1 C 58/18

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 5 lipca 2018 roku, skierowanym przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. Oddział w Ł., powód - R. J. reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata, wniósł o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego numer (...) z dnia 8 marca 2011 roku, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie II 1 Co 2609/11 z dnia 21 marca 2011 roku. Pełnomocnik powoda wniosła również o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa prawnego udzielonego powodowi z urzędu o oświadczając, że koszty te nie zostały pokryte w całości ani w części. Jako podstawę faktyczną swojego roszczenia powód wskazał niewymagalność roszczenia objętego w/w bankowym tytułem egzekucyjnym z uwagi na bezskuteczność wypowiedzenia umowy kredytowej. Ponadto pełnomocnik powoda podniosła, iż wierzytelność objęta spornym bankowym tytułem egzekucyjnym ulega przedawnieniu (pozew k. 2-4, delegacja dla pełnomocnika z urzędu k. 5, odpis postanowienia z dnia 12 lutego 2018 roku w sprawie II 1 Co 691/18 - k. 13, pismo procesowe – k. 15).

W odpowiedzi na pozew z dnia 21 września 2018 roku, pozwany – reprezentowany przez pełnomocnika profesjonalnego w osobie radcy prawnego, wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jego rzecz od powoda zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wskazano, że wierzytelność objęta spornym bankowym tytułem egzekucyjnym została zbyta przez stronę pozwaną na mocy umowy cesji wierzytelności z dnia 16 czerwca 2011 roku, a prowadzone przeciwko powodowi postępowanie egzekucyjne

zostało w związku z tym umorzone. Wskazano również, że sprawa dochodzenia przez bank wierzytelności w stosunku do powoda została zakończona wiele lat wcześniej, a dokumenty z nią związane zostały przekazane nabywcy wierzytelności (odpowiedź na pozew - k. 18-19, pełnomocnictwo - k. 20-21, pismo procesowe z dnia 21.09.2018r. wraz z załącznikami - k. 50-59).

W piśmie procesowym z dnia 26 listopada 2018 roku pozwany Bank wniósł o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze strony pozwanej Prokura Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą we W. jako nabywcy spornej wierzytelności (pismo procesowe z dnia 26 listopada 2018 roku – k. 79-80).

Do zamknięcia rozprawy strony pozostały na dotychczasowych stanowiskach w sprawie. Pełnomocnik pozwanego, na wypadek nieuwzględnienia jego stanowiska procesowego w sprawie, wniósł o umorzenie postępowania w sprawie jako bezprzedmiotowego, a to z uwagi na nieistnienie spornego tytułu wykonawczego w przedmiotowej sprawie. Wskazała ona również, że dokumenty związane ze sporną wierzytelnością zostały przez Bank zutylizowane z uwagi na upływ terminów ustawowych ich przechowywania (protokół elektroniczny rozprawy z dnia 15 stycznia 2019r. k. 103).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 listopada 2007 roku powód R. J. oraz (...) Bank (...) S.A. w W. zawarli umowę pożyczki numer (...) - / (...) z pakietem ubezpieczeniowym (kopia umowy pożyczki w załączonych aktach II 1 Co 2609/11 – k. 5-8, okoliczność bezsporna).

W dniu 8 marca 2011 roku (...) Bank (...) S.A. w W., Oddział – Centrum Restrukturyzacji i Windykacji Biuro w Ł., na podstawie ksiąg banku, wystawiła bankowy tytuł egzekucyjny numer (...), w którym stwierdziła, iż na dzień 4 marca 2011 roku figuruje w nich wymagalne zadłużenie R. J. z tytułu umowy pożyczki numer (...) - / (...) z dnia 20 listopada 2007 roku w kwocie 17.426,39 zł należności głównej, 4.374,43 zł z tytułu odsetek naliczonych do dnia 3 marca 2011 roku oraz 65,65 z tytułu kosztów (bankowy tytuł egzekucyjny w załączonych aktach II 1 Co 2609/11 – k. 9).

Postanowieniem referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny – Sekcja Egzekucyjna wydanym w dniu 21 marca 2011 roku w sprawie II 1 Co 2609/11 powyżej opisanemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu numer (...) nadano klauzulę wykonalności. Tytuł wykonawczy został przesłany pełnomocnikowi wierzyciela w dniu 23 marca 2011 roku (postanowienie z dnia 21 marca 2011 roku w załączonych aktach II 1 Co 2609/11 – k. 25).

Na podstawie powyżej opisanego tytułu wykonawczego, na wniosek wierzyciela - (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi K. P. w dniu 4 kwietnia 2011 roku wszczął postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 17166/11. Postanowieniem z dnia 13 lipca 2011 roku, wydanym w związku z wnioskiem wierzyciela, postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 17166/11 zostało przez komornika sądowego umorzone, jednocześnie ustalono jego koszty oraz postanowiono o zwrocie tytułu wykonawczego na rzecz wierzyciela (kopia zawiadomienia o wszczęciu egzekucji – k. 10, kopia postanowienia k. 11).

Akta postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 17166/11 zostały zniszczone (okoliczność bezsporna, pismo komornika sądowego z dnia 23 października 2018 roku k. 67).

Na mocy umowy cesji wierzytelności z dnia 14 czerwca 2011 roku zawartej pomiędzy (...) Bank (...) Spółką Akcyjną w W. a Prokura Niestandaryzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym z siedzibą we W. wierzytelność przysługująca pozwanemu w stosunku do powoda została zbyta na rzecz w/w Funduszu (kopia wyciągu z umowy cesji wierzytelności – k. 51-58, kopia załącznika do umowy cesji k. 59, wyciąg z umowy cesji k. 81-90).

Powyzszy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie powołanych powyżej dokumentów znajdujących się w sprawie oraz załączonych aktach postępowania II 1 Co 2609/11.

Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2019 roku Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania powoda na okoliczność braku otrzymania przez niego wypowiedzenia umowy kredytowej zawartej ze stroną pozwaną, jako bezprzedmiotowy, gdyż zarówno w uzasadnieniu pozwu jak i w toku całego postępowania w sprawie takie też stanowisko powoda było przedstawiane konsekwentnie. Przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron na tę samą okoliczność jawiło się więc jako niecelowe, gdyż powód potwierdziłby jedynie ten fakt.

Wniosek o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze strony pozwanej Prokura Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą we W. podlegał oddaleniu jako niezasadny, gdyż nabywca wierzytelności (Prokura) jako podmiot niebędący bankiem nie mógł skorzystać z bankowego tytułu egzekucyjnego wystawionego przez pozwanego, a w celu zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności w drodze egzekucji (nabytej w drodze umowy cesji z dnia 14 czerwca 2011 roku) musi dochodzić jej przed sądem. Stanowisko w tym zakresie uznać należy za ugruntowane zarówno w orzecznictwie, jak i piśmiennictwie. Pogląd ten Sąd meriti również w pełni podziela. Mając na uwadze podstawę faktyczną powództwa sformułowaną przez profesjonalnego pełnomocnika powoda, wniosek podlegał oddaleniu (por.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2004 roku, III CZP 9/04, OSNC 2005, Nr 6, poz. 98; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2009 roku, III CZP 65/09, OSNC 2010, Nr 4, poz. 51).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się być niezasadnym.

Jak wynika z treści art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli - przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu (...).

Jako podstawę faktyczną swojego żądania powód wskazał na fakt niewymagalności roszczenia opisanego przez bank w bankowym tytule egzekucyjnym numer (...) z dnia 8 marca 2011 roku. Zakwestionował bowiem fakt skutecznego dokonania wypowiedzenia przez pozwanego Bank umowy pożyczki będącej źródłem jego zobowiązania opisanego w (...). Nie budzi wątpliwości Sądu, że powód w tym zakresie powołał się na uprawnioną, ustawową przesłankę pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 listopada 2003 roku (III CZP 78/03, (...) 2004, Nr 9, poz. 124) wskazał bowiem, że w powództwie z art. 840 k.p.c. dłużnik banku może podnieść wszelkie zarzuty materialnoprawne dotyczące wierzytelności banku, objętej bankowym tytułem egzekucyjnym zaopatrzonym w sądową klauzulę wykonalności. W grę mogą tu wchodzić np. zarzuty nieistnienia roszczenia banku lub istnienia roszczenia w mniejszej wysokości niż ujęte w tytule, nienastąpienia wymagalności roszczenia - mimo umieszczenia w bankowym tytule egzekucyjnym oświadczenia banku innej treści. Szerzej tą problematyką zajmował się również Sąd Najwyższy, wskazując w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 kwietnia 2016 r. (II CSK 522/15, publikowane - L.), że w odniesieniu do bankowych tytułów egzekucyjnych termin "zdarzenie" przyjęty w art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. należy rozumieć także jako niezrealizowanie się jeszcze stanu wymagalności roszczenia objętego tytułem wykonawczym, a więc ujęcie w tym tytule należności przedwczesnej i w związku z tym jeszcze niezaskarżalnej w chwili jego powstania. Sąd Najwyższy argumentował, że powołany przepis obejmuje także stan wymagalności roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym w tym sensie, że objęcie tytułem wykonawczym niewymagalnego jeszcze roszczenia może oznaczać właśnie nieistnienie obowiązku spełnienia świadczenia w rozumieniu tego przepisu. Wymagalność, przede wszystkim należności głównej, powinna bowiem istnieć najpóźniej w chwili wystawienia tytułu (tak również Krystyna Golinowska, w Komentarzu do art. 840 k.p.c. pod redakcją J. Jankowskiego, tom II, wydanie 3 z 2019 roku, Legalis).

Nie budzi żadnych wątpliwości Sądu, iż w razie zakwestionowania przez powoda faktu skutecznego wypowiedzenia przez bank umowy pożyczki (jak to miało miejsce w niniejszej sprawie), to na stronie pozwanej ciąży obowiązek wykazania w toku postępowania tegoż faktu. Ciężar dowodu w tym zakresie nie może mieć jednak charakteru absolutnego. W przedmiotowej sprawie, w ocenie Sądu, strona pozwana z obowiązku tego zwolniła się poprzez skuteczne wykazanie zbycia spornej wierzytelności przysługującej jej pierwotnie względem powoda na rzecz podmiotu

trzeciego – Prokura (...) we W.. Wbrew twierdzeniom pełnomocnika powoda dla wykazania tej okoliczności w przedmiotowym postępowaniu, gdzie obowiązują ogólne reguły dowodowe - wystarczającą była zwykła forma pisemna. Forma szczególna, opisana w treści art. 788 § 1 k.p.c., musi zostać zachowana jedynie w sprawach o nadanie klauzuli wykonalności z zaznaczeniem przejścia uprawnień na inny podmiot. Przedstawione przez stronę pozwaną dokumenty potwierdzające zbycie spornej wierzytelności na rzecz innego podmiotu nie budzą żadnych wątpliwości Sądu i okoliczność tę potwierdzają. Stanowisko pełnomocnika powoda, która zakwestionowała jedynie formę tych dokumentów, nie wskazując na inne okoliczności dyskwalifikujące dokumenty przedstawione przez pozwanego Bank, nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wykazując zbycie spornej wierzytelności na rzecz podmiotu trzeciego (Prokura) pełnomocnik pozwanego wskazała również, że wszelkie dokumenty związane z umową pożyczki zawartą przez strony postępowania w 2007 roku (w tym dotyczące jej wypowiedzenia) zostały przekazane nabywcy, w związku z czym ich przedstawienie nie jest możliwe. W ocenie Sądu Rejonowego brak jest możliwości, aby wymagać obecnie od pozwanego banku (celem realizacji obowiązku wykazania faktu wypowiedzenia spornej umowy kredytowej) aby ten musiał zwracać się o uzyskanie takich dokumentów od podmiotu trzeciego. P. takim żądaniem strony pozwanej nie byłaby w żadnej mierze związana. Tak rozumiany ciężar dowodzenia faktu wypowiedzenia umowy kredytowej przez stronę pozwaną jest więc zbyt daleko idący. Założenie takie jest - w ocenie Sądu Rejonowego - zbyt daleko idące założenie. Dalsze wnioski dowodowe, choćby oparte na treści art. 248 k.p.c., winny być złożone przez stronę powodową, która wniosków takich jednak nie złożyła.

Niezależnie jednak od faktu, iż w sprawie został skutecznie wykazany fakt zbycia spornej wierzytelności przez pozwanego bank na rzecz innego podmiotu (nie będącego bankiem), Sąd meriti ma również pełną świadomość bardzo obszernej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego i sądów powszechnych wskazujących na możliwość pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności jedynie w sytuacji, gdy istnieje potencjalna choćby możliwość jego zrealizowania. Stanowisko w tym zakresie uznać należy również za ugruntowane w piśmiennictwie i ze stanowiskiem takim Sąd Rejonowy w pełni się zgadza.

W przedmiotowej sprawie jednak całokształt jej okoliczności faktycznych przeczy takiemu niebezpieczeństwu. Po pierwsze, strona pozwana dokonała zbycia spornej wierzytelności przysługującej jej względem powoda na rzecz podmiotu nie będącego bankiem, co podkreślała od samego początku postępowania w przedmiotowej sprawie. Wierzytelność ta więc nie przysługuje już pozwanemu. Po drugie, niezwłocznie po zawarciu umowy cesji wierzytelności (14 czerwca 2011 roku) skierowała do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi K. P. wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 17166/11, co skutkowało jego zakończeniem na mocy postanowienia z dnia 13 lipca 2011 roku. Po trzecie, w okresie czasu od chwili umorzenia postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 17166/11 do dnia zamknięcia rozprawy w przedmiotowej sprawie (przez okres blisko 8 lat) nie podejmowała względem powoda żadnych kroków prawnych celem wyegzekwowania spornej wierzytelności. Po czwarte, jak wynika ze stanowiska pozwanego przedstawionego przez jego pełnomocnika w toku postępowania (które trudno jest zakwestionować) Bank nie posiada już w chwili obecnej żadnych dokumentów związanych z umową pożyczki zawartej w powodem w 2007 roku z uwagi na upływ ustawowych okresów ich przechowywania. Po piąte, pełnomocnik pozwanego Banku również wskazała, że w chwili obecnej brak jest prawnych (ustawowych) możliwości egzekwowania roszczenia objętego spornym tytułem wykonawczym z uwagi na upływ czasu. Po szóste, choć jedynie na marginesie podkreślić można ponownie, iż wierzytelność przysługująca pozwanemu pierwotnie w stosunku do powoda została zbyta na rzecz podmiotu nie będącego bankiem i ze spornego tytułu wykonawczego ((...)) podmiot ten skorzystać nie może.

Całokształt okoliczności faktycznych w przedmiotowej sprawie wskazuje więc w ocenie Sądu jednoznacznie na fakt, iż brak jest możliwości (choćby potencjalnej) realizowania w przyszłości przez stronę pozwaną spornego tytułu wykonawczego.

Na uwagę w przedmiotowej sprawie zasługuje również stanowisko procesowe strony powodowej. Z niewiadomych i niezrozumiałych dla Sądu powodów, na wystąpienie z pozwem o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności powód zdecydował się po upływie około 7 lat od podejmowania przeciwko niemu przez stronę pozwaną ostatnich

działań zmierzających do odzyskania spornej wierzytelności. Co więcej, jako podstawę faktyczną swojego żądania wskazał na fakt niewymagalności roszczenia objętego spornym tytułem wykonawczym, na podstawie którego w przeszłości toczyło się już przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne. Fakt ten nie był przez niego kwestionowany w przeszłości. Upływ czasu w tym zakresie jest w ocenie Sądu znaczący dla oceny stanowisk procesowych stron postępowania.

W przedmiotowej sprawie jest również istotnym, że pełnomocnik powoda nie podniosła w żadnym zakresie (ani w zakresie podstawy faktycznej ani prawnej powództwa), aby inny wierzyciel, na podstawie innego tytułu wykonawczego podejmował przeciwko powodowi na drodze prawnej jakiegokolwiek działania zmierzające do odzyskania spornej wierzytelności od powoda. Zgłoszony zarzut przedawnienia roszczeń wynikających z umowy pożyczki zawartej przez powoda ze stroną pozwaną winien być podniesiony w sprawie toczącej się przeciwko (ewentualnemu) obecnemu wierzycielowi powoda.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto w oparciu o art. 102 k.p.c. (punkt 2 wyroku). Sąd postanowił nie obciążać powoda obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego zwrotu poniesionych przez niego kosztów postępowania w postaci wynagrodzenia pełnomocnika profesjonalnego - z uwagi na charakter sprawy i trudną sytuację materialną powoda, który został zwolniony od kosztów sądowych w postaci opłaty od pozwu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Po drugie, podmiot występujący w sprawie po stronie pozwanej jest profesjonalistą, Bankiem trudniącym się zawodowo obrotem finansowym, a co więcej na stałe korzystającym z fachowej obsługi prawnej.

O wynagrodzeniu pełnomocnika profesjonalnego z urzędu reprezentującego powoda w przedmiotowej sprawie Sąd rozstrzygnął w oparciu o treść § 3, § 4 i § 8 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714) – w stawce minimalnej powiększonej o podatek VAT w stawce 23%.